

دانشکده طب سنتی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

رساله

جهت دریافت درجه دکترای تخصصی Ph.D. طب سنتی شهید بهشتی

عنوان

اثر بهمن سفید و سرخ برگرفته از طب سنتی ایران بر پارامترهای منی مردان اولیگواسپرم ایدیوپاتیک

اساتید راهنما

دکتر مینا موحد

دکتر سید جلیل حسینی

اساتید مشاور

دکتر سمیه اسماعیلی

دکتر لطیف گچکار

نگارش

دکتر محمودرضا فقیهی سرشکی

چکیده فارسی

عنوان: اثر بهمن سفید و سرخ برگرفته از طب سنتی ایران بر پارامترهای منی مردان اولیگواسپرم ایدیوپاتیک.

سابقه و هدف: ناباروری با عامل مردانه یکی از مشکلات مهم سلامتی جامعه بشری است. حکمای طب ایرانی از گیاه بهمن سفید و سرخ بعنوان یکی از داروهای اصلی جهت درمان اختلالات جنسی و ناباروری مردان استفاده می‌کردند. در این مطالعه اثرات گیاه بهمن سرخ و سفید بر پارامترهای اسپرم مردان نابارور ایدیوپاتیک در مقابل دارونما مورد بررسی قرار گرفته است.

روش بررسی: در این کارآزمایی بالینی تصادفی دو سو کور ۸۰ نفر از مردان متاهل نابارور اولیگو اسپرم ایدیوپاتیک ۲۰ تا ۴۵ سال وارد مطالعه شده و به صورت تصادفی به دو گروه دارو و دارونما تقسیم شدند. بیماران گروه دارو روزانه ۵۰۰ میلی گرم عصاره خشک گیاه بهمن سفید و سرخ را در یک نوبت صبحگاهی همراه غذا و ۵۰۰ میلی گرم نشاسته را به عنوان دارونما بمدت ۹۰ روز دریافت نمودند. پارامترهای اسپرم و هورمونهای جنسی Testosterone, LH, FSH در ابتدا و انتهای مطالعه طبق معیارهای WHO ارزیابی شدند. دارو بدنال عصاره‌گیری آبی الکلی ریشه گیاهان بهمن سرخ و سفید با الکل ۸۰ درجه و کنترل میکربی براساس معیارهای سازمان بهداشت جهانی آماده و در بسته‌های همشکل دارونما بسته‌بندی گردید.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد مخلوط عصاره گیاه بهمن سرخ و سفید در مقایسه با دارونما علیرغم بهبودی و اصلاح پارامترهای منی بیش از گروه دارونما هیچ اختلاف معنی‌داری در بهبود پارامترهای منی بوجود نیاورد. مصرف گیاه بهمن سفید و سرخ موجب افزایش معنی‌دار در میانگین تعداد کل اسپرم‌ها به میزان ۳۴٪ ($p < 0.001$)، میزان غلظت اسپرم ($p < 0.001$) به نسبت اطلاعات پایه گردید اما این افزایش در مقایسه با دارونما معنی‌دار نبود. ۷/۵ درصد بروز بارداری خودبخودی در گروه دارو بیش از گروه دارونما بود. تمامی پارامترها بجز سرعت توتال که کمی کاهش یافته بود روند بهبودی بیشتری از گروه دارونما داشتند.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان دادند که گیاه بهمن سفید و سرخ توانایی بهبود پارامترهای منی را نسبت به مشخصات پایه داشته است اما در مقایسه با نشاسته تفاوتها معنی‌دار نبوده است.

کلید واژه‌ها: ناباروری مردان، بهمن سفید، بهمن سرخ، منی، طب مکمل، طب سنتی ایران.

Abstract

Title: The Effect of Combination of red and white bahman Retrieved of Iranian Traditional Medicine on Semen Parameters in Idiopathic Oligospermic Men

Background And Aim: The use of complementary and alternative medicine to treat infertility has grown up worldwide. Currently, traditional medicine is being promoted as a strategy by the World Health Organization. Red and white Bahman are commonly used in Asian countries for treating infertility. But so far, independent clinical trials have not been conducted on its effects on male infertility. This double-blind clinical trial was performed to investigate the effects of white and red Bahman on semen parameters in comparison with the placebo.

Methods: The current study was a randomized, double-blind, clinical trial with a 1:1 allocation performed on 80 patients affected by idiopathic oligospermia. The randomization system was done using a computer-generated system (in six block) to allocate the oligospermic men into the red and white Bahman root extract or placebo groups. All participants in both groups took one capsule of allocation daily every morning for 3 months and were followed up for proper use of medicine during the intervention.

Results: The two groups showed no difference in total sperm count/ejaculate ($\times 10^6$), (Adjusted Mean Difference (AMD): 13.61, 95% CI: -18.33 to 45.56, $P=0.399$) sperm concentration (10^6 cells/mL) (AMD: 3.61, 95% CI: -3.73 to 10.95, $P=0.331$), sperm volume (ml) (AMD: 0.05, 95% CI: -0.68 to 0.78, $P=0.893$ ml), sperm viscosity (AMD: -0.10, 95% CI: -0.13 to 0.33, $P=0.402$), sperm motility (% motile) (AMD: 0.90, 95% CI: -6.39 to 8.19, $P=0.806$), sperm progressive motility (A) ($\mu\text{m/s}$ and linearity) (AMD: 1.01, 95% CI: -1.05 to 3.07, $P=0.333$), sperm progressive motility (B) ($\mu\text{m/s}$) (AMD: -1.42, 95% CI: -6.47 to 3.62, $P=0.576$), sperm non progressive motility (C) ($\mu\text{m/s}$) (AMD: 0.88, 95% CI: -2.38 to 4.15, $P=0.590$), sperm live ratio (%) (AMD: 1.04, 95% CI: -6.10 to 8.19, $P=0.772$), sperm morphology (% normal) (AMD: 1.85, 95% CI: -1.79 to 5.49, $P=0.315$), and sperm morphology (% abnormal) (AMD: -2.61, 95% CI: -9.57 to 4.35, $P=0.458$), by the end of the intervention.

Conclusions: Combined treatment with white and red Bahman demonstrated no clinically or statistically significant effect on semen parameters in men with idiopathic oligospermia.

Trial registration: This clinical trial is registered with ClinicalTrials.gov: NCT02998593 on 20 December 2016. Retrospectively registered. The first patient enrolled in July 2016 and the study was completed June 2017.

Keywords: Male infertility; centaurea; oligospermia; semen; Alternative medicine, Iranian traditional medicine